

Katona számsorozata

581215192226

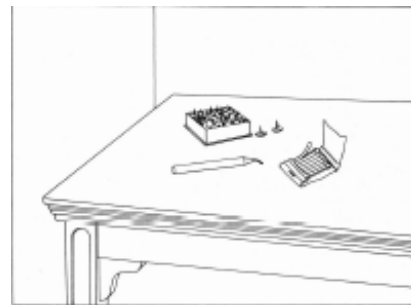
Katona kártya feladata

Majer két zsinór problémája

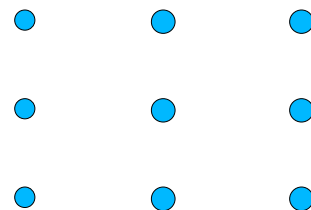
Duncker "gyertya" feladata

Maier és Burke (1967)

- 60 dollárért vásárolunk egy lovat, majd később 70 dollárért eladjuk.
- Később visszavásároljuk 80 dollárért és újra eladjuk 90 dollárért.
- Mennyi hasznunk származik?

Scheerer kilencpont-problémája

Problémamegoldás I.

Általános Pszichológia IV. előadás
Krajcsi Attila
2005, tavaszi félév

Email: krajcsi@pszichologia.hu

Web: <http://www.staff.u-szeged.hu/~krajcsi>

Kognitív web: <http://kognit.edpsy.u-szeged.hu>

Gondolkodás típusai, jellegzetességei

- Tudatos-nem tudatos
Végeredmény és folyamatok
- Irányítottság (szabad - célirányos)
- Tudásszegény – tudásintenzív
Ismeretek mennyisége
- Produktív – reprodukív
Újszerű vagy régi ismeretek alkalmazása
- Soros – párhuzamos
Egyszerre vagy egymás után
Modulok
- Jól definiált - rosszul definiált
Célok és lépések egyértelműek vagy sem

Gondolkodáspszichológia területei

- Problémamegoldás
Általános eljárások
- Következtetés
Logika, mint normatív elmélet – racionálisak vagyunk-e
- Döntéshozatal
Normatív elmélet – racionálisak vagyunk-e
- Fogalom használat, szemantikus ismeretek
komplex szemantikus ismeretek is
- Intelligencia
Gyakorlati motiváció, elméletileg kérdéses
- Intuitív ismeretek
Veleszületett területspecifikus ismeretek és
tanulási eljárások

Problémamegoldás

Definíció

- Tágabb értelemben: magas szintű
gondolkodási folyamatok általában
- Szűkebb értelemben: nem tudjuk, hogy
az aktuális helyzetből hogyan jussunk a
célhelyzetbe
 - Egy szigorúbb változata szerint ha tudjuk a
végrehajtás módját, és csak kivitelezni kell,
az nem problémamegoldás (hanem feladat,
vagy rutinszerű probléma)

Iskolák

- Behavioristák
- Gestalt
- Kognitívok

- Mert a pszichológiatörténet tanulságai itt
különösen jól értelmezhetőek

A behavioristák elképzelése

Behaviorista megközelítés

- Ismeretlen helyzetben próba-szerencse alapú tanulás
- Ismerős helyzetben korábbi reflexek (reproduktív)

Anagramma

- A gyakoribb szavakat szavakat gyorsabban megtalálják
- Azokat a szavakat, ahol az egymás melletti betűk sorrendje tipikusabb, könnyebb kitalálni (pl ranch, train, beach – enjoy, knife, tribe)
- Több megoldásnál (pl anger, range) azt találják meg először, amelyekhez kevesebb mozgás szükséges
- Azokat a kevert szavakat, ahol a betűk sorrendje szószerű, nehezebb megoldani (pl. Rhtae – ahter – heart)

Gondolkodás, mint rejtett beszéd

- Perifériás elmélet
- Centrális elmélet

Transzfer

Thorndike:

- Azonos elemeken keresztül hat
- Pl. latin segíti a francia tanulást

Beállítódás

Behaviorista elmélet értékelése

- Próba-szerencse és reprodukció
- Gondolkodás, mint rejtett viselkedés
- Pozitív és negatív transzfer

- Asszociációk majd visszaköszönnek konnekcionista és produkciós rendszerekben

Gestalt megközelítés

Produktív gondolkodás

- Belátás (Köhler)
- A relációk értelmes felfogása (Katona)
- Strukturális megértés (Wertheimer)
- Az egész több, mint a részek összessége

Katona számsorozata

581215192226

Köhler vizsgálatai

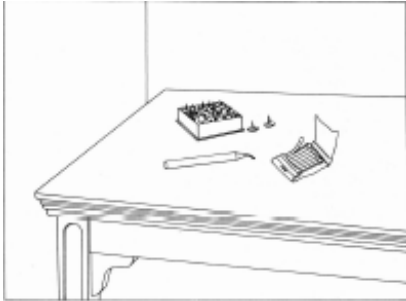
Katona kártya feladata

Majer két zsinór problémája

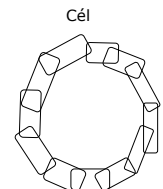
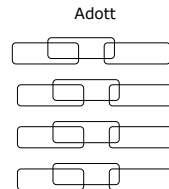

Duncker "gyertya" feladata

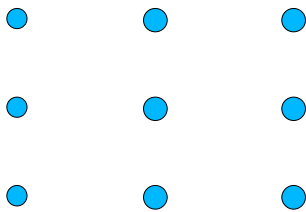

Olcsó nyaklánc

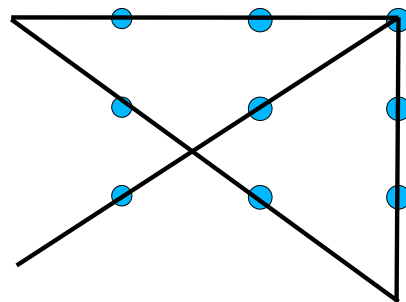
- Készíts nyakláncot a 4 láncdarabból. 2 cent egy láncszem kinyitása, és 3 cent a bezárás. Legfeljebb 15 centet költhetsz.

Scheerer kilencpont-problémája

Kilencpont-probléma megoldása

Problémamegoldás szakaszai

Wallas 1926

- Előkészítés: információ gyűjtés, kezdeti próbálkozások
- Inkubáció: félretesszük
- Illumináció: belátás, aha-élmény
- Verifikáció: ellenőrizzük az ötletet, hogy működik-e

Bár ez csak introspekción alapszik

Gestalt összefoglalás

- Nem csak reproductív
 - Belátás, újrastrukturálódás, aha-élmény
- Korábbi tapasztalat nem feltétlenül jelent előnyt
 - Rögzülés, beállítódás
- Általában a feladat megértést vizsgálja, nem a megoldás mechanizmusait
- Analógia a percepcióval
- Alulspecifikált elmélet

Behaviorista-Gestalt összevetés

	Asszociációs elképzelés	Gestalt
Vizsgált feladat típusa	Reproduktív	Produktív
Gondolkodás egysége	S-R kapcsolatok	Szerveződés
Mentális aktivitás	S-R kapcsolatok próbálgatása	Elemek újraszervezése
Elmélet részlete	Precíz	Homályos
Problémamegoldás szakasza	Megoldás	Megértés